

Його й приголубить і нагодує і стане йому матір'ю та допоможе йому вирости в герої. Тоді:

Буде син і буде мати
І будуть люди на землі!

І ці люди змінять світ. — Вони не мусять. Можуть лишити постарому. Моглиб „хилитися, як і хиялялись“, та тільки їхнє власне серце провадить їх інакше. Не дасть їм спокою, хоч на хвилину, та „дума єдина“ та пам'ять про „давні діла дідів наших“ про ті „тяжкі діла“, не стерплять вони, щоб з „України сміялись сторонні люди“, не перестане їм дзвеніти у вухах той жалісний плач, яким заводять над своєю затраченою долею білі душі. Ні! Не буде їм спокою доти, доки не збудять в собі те, що було дійсним Богдановим скарбом.

Великий Льох, це Українська Душа, а скарб цієї душі, це українська „Свята Воля“, без якої „не буде добра ніколи“, і якій нема пари в світі, бо вона значить разом і *libertas* і *voluntas*.

У тім однім слові ціла наша етична програма, Шевченкове найвище щастя і наша рожева майбутність. Нам треба тільки — „воліти“.

Д.м. Донцов

До консолідації

Роман Дмовський не має щастя з своїми пророцтвами.

Він „пророкував“, що заангажування Росії на Далекім Сході викличе стабілізацію на її західних кордонах. Тимчасом справа тих кордонів стає дразливою як ніколи. Тим дразливішою, чим більших „успіхів“ осягає фокусник Літвінов. Злобно пише „Nineteenth Century“: „Чинники, які найбільш спричинилися до дипломатичних успіхів Літвінова, належать до головних причин теперішньої слабости Росії... В часах, коли договори, власне через їх численність і загальність і стратили всяке значіння, він оснував цілу свою політику на договорах. Представляючи першу комуністичну державу в історії, він є лише старомодним дипломатом. Як всі старомодні дипломати, зокрема як старомодні російські дипломати, він трактував справи закордонної політики як гру в шахи, розігруючи гамбіти, скуплюючи фігури раз тут, раз там, приказуючи то бити в антияпонський там-там, то — переставати, інспіруючи газетні статті раз в одному раз в другому сенсі. Серед совітських умовин, не тяжко було грати цю гру; приймаючи під увагу обставини в світі поза Росією, ця гра могла удаватися лише доти, доки не переставала бути — грою. Лиш тільки вона перестане бути грою, коли замість рухів на шахівниці, встане питання про рухи армій, коли

встане питання оборони Росії проти інвазії, — ціла не-реальність, ціла слабкість цієї політики стане зовсім ясною.¹⁾

Чи ж армії вже рухаються? На Далекім Сході вже від-давна, а стримати їх є чимраз тяжче, бо на тім просторі брак границь, зачеркнутих або природою або волею їх властителів.

І так само, як ослаблення Росії на Заході (1918)—закту-алізувало справу її східних границь,—так ослаблення Росії на Сході (в конфлікті з Японією)—зактуалізувало питання її за-хідних границь. Хочби цього в рівній мірі не бажали собі — Постишеви і Дмовські.

Неясні, нераз змінні, лінії політики великих (і невеликих) держав супроти Росії (і України). Німеччина може голосно жур-ритися Anschluss'ом, але в ній не погребані ні ідеї генерала Гоф-мана (Берестейського), ні Гугенберга (з його славнозвісним меморандум), ні самого Führer'a про новий „Raum“ на росій-ськім сході.

Може клопотатися Італія дунайською проблемою. Але всі її турботи (і вільні мільйони) — належать Хорватії, Адрії і схід-ній частині Середземного моря. І їй не байдуже, чи на північ-ному заливі того моря — на чорноморськім побережжю — сиді-тиме сила, що, як царат, підтримуватиме Білгород, чи — інша, неутральна.

Франція, допроваджена до гістерії зморою німецької від-плати, — може удавати desinteressement в питанні європей-ського Сходу, — але на ділі все шукатиме там антинімецьких сил, все попіратиме такий уклад відносин, який стримавби ні-мецький похід на Дніпро й на Урал.

На Заході зачинають розуміти те, що давно було ясне на ч: що конфлікт російсько-японський, відтягаючи російську ар-мію з України, викличе на цій останній (як і на Кавказі) пов-стання людности, яка є „ворогом, завзятішим від японців“.²⁾ На Заході зачинають розуміти, що — хоч, проти власного ба-жання — треба буде, і то хутко, зайняти таке чи інше стано-вища до грізної проблеми України.

Розуміє це і „Bunt Młodych“ (20. II.). Коли вже має пов-стати якась Україна, то він воліє, щоби „це сталося з нами, ніж проти нас“. Для нього „незалежна Україна над Дніпром“ концепція за „тісна“. Прагнувби розв'язати її „на плятформі далеко ширшій“. Він хотівби такого „корисного для нас роз-в'язання східної справи“, якеб допомогло „зреалізуванню май-бутньої великодержавности“...

Ось де причина несподіваної моди на Україну і на украї-нців на близькім і далекім Заході.

Совіти, не зважаючи на гістерично-нахабний тон больше-вицьких „дипломатів“ — валяться. Зарисовуються контури май-

¹⁾ Germany, Russia and Japan, by Malcolm Muggeridge („The Nine-teenth Century and after“, march 1934).

²⁾ Цит. стаття.

бутньої України. Вона знову стає активним чинником європейської політики, зголошується активно виступити в грядучих подіях.

Перед нами встає страшне питання — як в 1917 році. І тут найцікавіше є вирішити: не те, чого хоче на Україні Німеччина, Франція чи Дмовський, лише — чого хочемо ми, якої України?

На думку Дмовського³⁾ майбутня Україна „не булаби в своїх керівничих елементах так дуже українська і не представлялаби назовні здорових відносин“. „То бувби просто „міжнародній публичний дім...“ „Відірвана від Росії і переформована на незалежну державу, сталаби вона збіговищем аферистів цілого світу... капіталістів і шукаючих капіталу, організаторів промислу, техніків, купців, спекулянтів та інтриганів, горлорізів і організаторів всякого роду проституції.. Ті всі елементи при участі спритніших.. українців витворилиби провідну верству, еліту країни. Булаби це одначе — особлива „еліта“, еліта „міжнародньої каналії.. Люлиж, що мріють про створення культурного, здорового і сильного українського народу,.. що дозрівавби у власній державі, переконалисяби, що замість власної держави, мають міжнародне підприємство, а замість здорового розвитку, скорий поступ розкладу й гнилі“. Інших перспектив для нас — „в стані, в яким знаходиться український елемент при його духових та матеріяльних засобах“ — Дмовський не бачить.

Ми - бачимо. А — коли правду казати — бачить і Дмовський (удаючи, що не бачить). Але образ, ним намальований, цікавий. Лише чому неясно йому, що намальована ним грізна перспектива для України, стала грізною дійсністю нпр. для Франції? Для Франції, яка буриться проти „міжнародньої каналії“ та власних „організаторів всякого роду проституції“, які хочуть накинути своє панування великому народові.

Тут ми підходимо до суті справи: Небезпека, яка грозить майбутній Україні — є небезпека загально-європейська, не — як думає польський публіцист — якась специфічно українська. Занадто багато сил чигають на те, щоб взяти під свій вплив новий центр політичної волі, який повстає в муках і боротьбі над Дніпром. Щоби цей центр був дійсним центром, мусить він поперше — бути нашим, по друге — не допустити до впливу ті сили. І тоді — і тільки тоді — буде цей центр — центром „здорового культурного і сильного українського народу, який дозрівавби у власній державі“, а не „вередом на тілі Європи“, не країною українського Пу-І, з „самостійної“ Манджурії чи Агмеда Зогу з „самостійної“ Альбанії.

Чи це можливо перевести? Не знаю. Але конче треба.

³⁾ Kwestja ukraińska („Gazeta Warszawska“, 21, 23, VIII, 1930).

Публіцист з Газети Варшавської каже з одного боку, що Україна буде „міжнародним публичним домом“, з другого — що вона „не булаби в своїх правлячих елементах така дуже українська“, лише міжнародно авантюрицька. Тут і „закопано собаку“! Щоби майбутня дніпрова держава не була країною „розкладу і гнилі“ — треба, щоб вона була „дуже українська“, щоб нею не правили „аферисти цілого світу“ (в роді Стависького чи Пінкаса Красного з „автономією“ для них), ані їх приятелі зпід знаку масонерії чи якогось інтернаціоналу. Треба, щоб вона не була причіпкою чиеїсь великодержавної ідеї, лиш мала власну.

Треба, насамперед, щоби Україна не стала доменою міжнародного соціалізму. Україна „міжнародної солідарности пролетаріату“ — це Україна „міжнародної каналії“. Україна Шварцбартів, Пінкасів Красних, Блюмів, Отто Баверів і їх православних протекторів — буде не Україна, а дійсно „міжнародній публичний дім“, яким ставала за Еберсів і Барматів (німецький Стависький — теж „наш“ жид) передгітлерівська Німеччина і стала майже блюмівсько-геріотівська Франція. Це булаб країна — де її соціялістична чи радикальна „еліта“ діставалаби накази як правити, від кожного інтернаціонального соціялістичного зїзду...

Треба, щоби, не будучи соціялістичною, українська еліта не була жидівською; щоби серед тої еліти, надаючи їй тон, не сиділи члени народу (чи секти), які одержувалиби директиви — на письмі від київського уряду, на діліж — від інтернаціонального жидівства, того, що активно підпирало большевизм на Україні, вивлащення наших селян на користь своєї раси, що виступало проти економічної самоорганізації нашої нації.

Треба, щоб до цієї еліти не вдерлися члени іншого інтернаціоналу — чорного, ті, які на віру сорокміліонового народу дивляться як на „схізму“; які цілий той край вважають за некультурні „дикі степи“, що їх просвіщати мають різні „новозорянці“, які скорше визнають авторитет — не кажу папи, а московського патріярха, аніж „неканонічного“ митрополита автокефальної української церкви; скорше авторитет Йоффе — гніж авторитет київського уряду; які поставлять нам на індекс Шевченка й Лесю Українку.

Треба, щоби в цій еліті не було інших „інтернаціоналістів“ — консервативних, монархічних, „Сходу Європи“, уральсько-дніпровської „Ліги народів“ і т. п., які завжди старатимуться зробити з України додаток до денікінської російсько-хліборобської чи соціялістичної великодержавности. Бо інтернаціоналізм, міжнаціональна чи міжнародня солідарність тих угруповань і людей — є бляга, за якою криється небезпека обернення України в край, в яким пануватиме „збіговище аферистів цілого світу“.

Не сміє ця еліта бути радикально-демократичною. Кривавий досвід Франції показав, що така „еліта“ допроваджує або: до зvirнодіння парламенту і державної влади, до її параліжу, або — до „кабінету убийць“ (Даляде і Фрота), до найпаскуднішої форми диктатури — диктатури трусливої й нерішучої, хоч підлої. А в обох випадках — до режиму кліки, кар'єристів, „фамелії“, до плондрування бюджету і ощадности мільонів працівників, до забгнення преси, законодавства, ексекутиви, судівництва і громадської думки, і — як свідчить приклад Веймарської Німеччини — до капітуляції перед загралицею.

Не сміє бути ця еліта радикально-соціалістичною, бо всі гасла тих груп, як отої „Ліги прав людини“ або тих 214-ти послів до французької Палати, з їх розліпленою (і поздираною народом) відозвою в Парижі про „Демократію в небезпеці“, — з Блюмами, Кампінкіми, жандармом Даляде й іншими приятелями Стависького, бо всі їх гасла — не в гаслами, лише блягою й обманом, за якими криється бажання утревалити над народом панування інтернаціональної кліки.

Головно — масонської. І тому — не сміє наша еліта толерувати серед себе і цієї прекрасної інтернаціональної організації... Події у Франції здерли з неї маску. Gringoire (9 Mars) показав, що „всі особи, скомпромітовані в цій жалюгідній афері Стависького масони“, як „брат“ Боннор, „брат“ Гара, „брат“ Андре Гессе, Рене Рену, Дюран, Фрот, що наказав стріляти до ветеранів і ціла хмара інших „братів“; що в Палаті, тій самій з радикально-соціалістичною більшістю, що хотіла заглушувати аферу і уступила тільки перед гнівом паризького народу — що в тій „Палаті“ налічується 230 послів масонів, майже більшість“, як Боєр, що дістав мільон від Стависького й інші члени рїжних Grand Orient'ів.

Ось тих власне — масонів, семітів, „демократів“ з диктаторськими закусами, „інтернаціоналістів“ на послугах чужих агентур чи великодержавностей, — тих всіх, що злобою дишають на все, що зветься нація, традиція, земля і предки, — тих всіх треба здалека тримати від впливу на нову наддніпрянську державу, коли вона не має стати тим, чим — переконаний Дмовський — вона стати мусить...

Але ж це значить віддати провід в тій державі — диктатурі? Що значить диктатура? Студіюйте події у Відні, у Франції. В обох випадках — там соціалісти, тут радикали-соціалісти, ще далеко перед останнім зударенням приготавляли диктатуру — тільки ліву (проти якої і наші „демократичні“ радикали теж нічого не малиби). Зараз же як тільки кліка радикально-соціалістична, що здобула більшість при виборах 1932 року побачила свою безсилість і ворожість країни до неї — зараз почала в пресі звеличувати яacobінізм, пригадувати 1793 рік, „маленькі групи“, які мусять „рятувати“ загрожені „демократичні свободи“, згадувати Робезпера і Конвент... Повітря, яким дишаємо — насичене електрикою. Сили інтернаціоналізму —

готуються здобути чи затримати владу — диктатурою. Не інакшою метою — можна буде зломити їм карк.

Алеж це значить — закинуть мені — повторяти — лише в інший бік — оте соціалістичне: або Україна буде такою, як ми хочемо, або хай зовсім не буде! Ні, Україна буде і хай буде, хай повстане всяка, аби самостійна. Я лиш кажу — що Україна радикально-масонська-соціалістична-жидівсько-інтернаціональна, завжди лишиться причіпкою до чиеїсь великодержавности або до організації, якої штаб міститиметься поза межами країни. Така Україна дійсно стане „міжнароднім публичним домом“ і — що важніше — ніколи не встоїть ся... Ось чому треба, щоби повстала не ця а інша Україна

Не треба думати, що в нас нема небезпеки, яку малює зло-радио Дмовський. По моральній поразці ксмунізму й масонерії, по скріпленню українства, масонерія дала приказ — не виступати явно проти цього останнього. Війти в середину — стало її гаслом, війти в середину того, чого не можна вже — як хотілосяб — збити з ніг чоловою атакою. Так само розбитки соціалізму, бувші сміновіховці, семіти і семі-семіти — нагло відкрили своє серце для української національної ідеї, яку недавно по різних „Нових Шляхах“ або поборювали, або іншим помагали поборювати — і всі тепер виступають за „неньку Україну“. Щоби в слушний час — зголоситися, як єдині правдиві представники нації. Щоби з нової держави зробити — міжнародній публичний дім... В імя „міжнароднього братерства“, „інтернаціональної солідарности“ і „святих засад демократії“.

Треба не допустити до цього, треба заздальгідь демаскувати задуми цього невеликого але чесного товариства. Треба, щоб елітою нової держави — була власне еліта „дуже українська“...

— Ага, шовіністична — зрадість безмозгі аматори мертвих етикеток. Так, шовіністична.

Коли замість абстрактних догм — взяти собі за компас „землю“, „кров“, „предків“ — звязки не видумані і не вичитані з книжок, а природні — значить бути шовіністом, Україна повинна бути шовіністичною.

Коли відкидати якусь доктрину (напр. Сталіна) не тому, що вона кепська, а просто тому, що її несе чужинець, є шовінізм — Україна мусить стати шовіністичною.

Коли забезпечити права на землю полтавцям і киянам — не тому, що вони „трудящі“, а тому, що на тій землі вродилися — є шовінізмом, Україна мусить бути шовіністичною.

Коли відкидати „право“ російських „хліборобів“, консерватистів чи соціалістів — порядкувати Україною не тому, що їх доктрини кепські, а тому, що вони чужі — є шовінізмом, Україна мусить бути шовіністичною.

Коли здирати маски з інтернаціоналізмів, представляючи їх правдиву суть — є шовінізмом, Україна мусить бути шовіністичною.

Коли бажання не допустити, щоби Україна стала збіговищем міжнародних аферистів — є шовінізмом, Україна мусить бути шовіністичною.

Коли обурення на нинішних, вчорашних і завтрашніх наших Ставиських, Фротів, Блюмів, Моркотунів, Марголіних і інших „братів“ і бажання вказати їм їх місце — є фанатизмом і шовінізмом, Україна мусить бути шовіністичною і фанатичною.

Коли ставляти хрест над гаслами „справедливості“, „толеранції“, „народоправства“, як гаслами розкладовими для нації — є шовінізмом, Україна мусить бути шовіністичною.

Еліта, яка повстане над Дніпром — не сміє мати панами епігонів, перед старістю постарілого, гуманного українства, які не зуміють взяти в руки залізної мітли, як взяли її Мусоліні, Гітлер, як візьме її завтра — той спаситель Франції, який, наразі, є такийжеж незнаний, як був — в розгарі революції — незнаним малий артилерійський поручник Бонапарте.

Хто думає, що з тих соціялістів, радикалів, масонів і федералістів всякої масти, що з тих ріжнородних елементів, яких треба залізною мітлою вимітати з України — дасться механічно зліпити нову еліту нації — того дійсність навчить, що він помилявся. Консолідація нам потрібна, але консолідація здорових елементів, які хочуть, щоб Україна була „дуже українська“, не зняряд в руках „багатої колекції міжнародної каналії“ (як своїм незрівняним стилем висловлюється Роман Дмовський). До цієї консолідації і тільки до цієї мусимо змагати.

Міжнародне положення, упадок нової форми російського імперіялізму і зріст незалежницького руху на Наддніпрянщині, знову прикули до неї світову увагу. Власне з огляду на це кінечною є ота консолідація, про яку говорю. Лише вона може навчити непоправних, що Україна перестала бути країною, де „дуже численним елементом є „тутешні“, що послуగుються „хохлацьким наріччям“; що Україна стала нацією, яка себе з цього, тяжкою ціною окупленого, щабля зіпхнути нікому не дасть.

Ні нині, ні завтра.

Мр. О. Хомінський

Нищителі традицій

В останньому числі „Сигналів“, присвяченому українській культурі появилася стаття п. Антона Рудницького на тему нашої сучасної музики. Заслугує вона лише з одної сторони на увагу, а іменно, дає цілковито дотепер незнане нам освітлення нашої музичної минувшини. На думку п. А. Рудницького не маємо музичної традиції, а „artystyczna muzyka ukraińska zaczęła się rozwijać właściwie dopiero w ostatniem 20-leciu“. Як нам прикро, однак остаточно, в ім'я історичної об'єктивности моглиби ми згодитися на цей погляд, якщо не